

Punta del Esten julistus ja suositukset liikuntakasvatuksesta ja urheilusta

ESIPUHE

Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unescon liikuntakasvatus- ja urheiluasioista vastaavat ministerit hyväksyivät 30.11.-3.12.1999 Uruguayssa pitämässään kokouksessa Punta del Esten julistuksen.

Julistuksessaan ministerit korostavat liikuntakasvatuksen ja urheilun merkitystä paitsi yksilön inhimillisen ja sosiaalisen kehityksen tukijana ja osana elinikäistä oppimista niin myös urheilun yhteiskunnallista merkitystä mm. suvaitsevaisuuden lisääjänä ja erilaisten kielteisten ilmiöiden torjuna. He kannustavat jäsenmaita huolehtimaan siitä, että liikuntakasvatusohjelmiin liittyviä lakisääteisiä velvoitteita noudatetaan ja että urheilulle ja liikuntakasvatukselle annetaan niille kuuluva asema koulujen opetusohjelmissa.

Globaalilla tasolla ministerit näkevät urheilun ja liikuntakasvatuksen osana pohjoisen ja etelän välistä vuoropuhelua, jonka tavoitteena on kehittyneiden maiden ja kehitysmaiden välisen kuilun kaventaminen. He vetoavatkin avunantajamaihin ja kansainvälisiin rahoituslaitoksiin, jotta nämä tunnustaisivat urheilun ja liikuntakasvatuksen merkityksen kehityksen edistäjinä ja konkreettisesti osoittaisivat varoja tätä toimintaa varten. Ministerit kehottavat Unescoa yhdessä YK:n muiden erityisjärjestöjen ja Kansainvälisen olympiakomitean kanssa laatimaan kokonaissuunnitelman kehitysmaille annettavasta taloudellisesta ja teknisestä avusta. Liikuntakasvatus ja urheilu tulisi nähdä samoin kuin koulutus, terveys ja ympäristö YK:n kehitysohjelman (UNDP) mittareina.

Edelleen ministerit kiinnittävät huomiota naisten aliedustukseen urheilussa. Tämä pätee niin osanottajiin, valmentajiin, toimitsijoihin kuin päättäjiinkin. Ministerit ilmaisevat huolensa myös ikääntyneiden ja vammaisten urheilu- ja liikuntatarjonnasta.

Korostaessaan urheilun eettisiä arvoja ministerit kiinnittävät erityistä huomiota dopinginvastaiseen toimintaan ja kannustavat kaikkia maailman maita liittymään Euroopan neuvoston dopinginvastaiseen yleissopimukseen. He ilmaisevat tukensa Maailman antidopingtoimistolle WADA:lle. Unescolle luontevimpana alueena dopinginvastaisessa taistelussa he näkevät ennaltaehkäisevän koulutus- ja valistustoiminnan.

Julistuksessaan ministerit painottavat kansalaisjärjestöjen keskeistä merkitystä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja demokratian tukemiseksi sekä tiedotusvälineiden roolia tietoisuuden herättämiseksi urheilun ja liikuntakasvatuksen merkityksestä kansakunnan ja yksilön hyvinvoinnin kannalta.

Ministerit ilmaisevat tyytyväisyytensä olympiarauhaa koskevan päätöslauselman yksimielisestä hyväksymisestä YK:n yleiskokouksen 54. istunnossa ja vahvistavat uudelleen päätöksensä olympiadien ulkopuolellakin edistää rauhaa, vuoropuhelua ja sovintoa.

Unescon esille nostamia kysymyksiä, jotka kirjattiin Punta del Esten julistukseen, on viety ja viedään eteenpäin urheilun ja liikuntakasvatuksen eri foorumeilla. Euroopan neuvoston urheiluministerien kokous syyskuussa 2002 keskittyi koulujen liikuntakasvatuksen ongelmien käsittelyyn, EU:n piirissä valmistellaan Liikuntakasvatuksen teemavuotta 2004 ja Maailman antidopingtoimisto WADA on vakiinnuttanut asemansa maailmanlaajuisen dopinginvastaisen taistelun keskeisenä toimijana. Ateenan olympialaiset 2004 ja Kreikan EU-puheenjohtajuuskauden ohjelma korostavat olympiarauhan aatetta.

Unescon jäsenmaiden liikuntakasvatus- ja urheiluasioista vastaavat ministerit kokoontuvat Pyöreän pöydän -kokoukseen tammikuussa 2003 arvioimaan Punta del Esten julistuksen toteutumista. Samalla pureudutaan aina yhtä ajankohtaisiin urheilun eettisiin kysymyksiin, kuten nuorten urheilijoiden kaikinpuoliseen suojeluun.

Helsingissä, joulukuussa 2002

Kaarina Dromberg
Kulttuuriministeri

PUNTA DEL ESTEN JULISTUS

1. Liikuntakasvatus- ja urheiluasioista vastaavat ministerit ja johtavat virkamiehet (MINEPS III) kokoontuivat Uruguayn Punta del Esteen uuden vuosituhatosen aattona 30.11.-3.12.1999. Aidossa maailmanlaajuisen yhteistyön ja yhteisymmärryksen hengessä osanottajat hyväksyivät tämän julistuksen, jolla pyritään saamaan liikkeelle hallituksia ja hallitustenvälisiä järjestöjä ja kansalaisjärjestöjä ja yksityisiä ihmisiä kaikkialla maailmassa.
2. Ministerit jälleen kerran korostavat liikuntakasvatuksen ja urheilun merkitystä keskeisenä ja oleellisena osana jatkuvaa oppimista ja inhimillistä ja sosiaalista kehitystä. Urheilulla ja liikunnalla on vaikutusta myös sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, suvaitsevaisuuden ja erilaisten etnisten ja kulttuuristen vähemmistöjen integraation kannalta aikana, jolloin muuttoliike koskettaa kaikkia maanosia. Ministerit tähdentävät Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön (Unescon) merkitystä urheiluun ja liikuntakasvatukseen liittyvien asioiden keskeisenä toimielimenä YK:n koneistossa.
3. Ministerit toteavat nykyisellä maapalloistumisen aikakaudella tarpeelliseksi entistä ponnekkaammin edistää pohjoisen ja etelän välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä ja kehottavat nettomaksajamaita ja kansainvälisiä rahoituslaitoksia tunnustamaan urheilun ja liikuntakasvatuksen tehokkaiksi välineiksi kehityksessä, jonka tavoitteena on kehittyneiden maiden ja kehitysmaiden välisen kuilun kaventaminen, ja osoittamaan julkisissa kehitysapuohjelmissa toimintaa varten varoja. He toteavat myös tarpeen sisällyttää liikuntakasvatus ja urheilu koulutuksen, terveyden ja ympäristön vertaisina inhimillisen kehityksen mittareina YK:n kehitysohjelmaan (UNDP) ja pyytävät asialle Unescon tukea.
4. Ministerit toteavat syvästi huolestuneina, että vaikka huippu-urheilu ja urheilu on viime aikoina saanut kaikissa ohjelmissa enemmän sijaa, lasten mahdollisuuksia päästä osalliseksi liikuntakasvatuksesta on huomattavasti leikattu. On havaittavissa, että kouluissa liikuntakasvatukselle varattuja tuntimääriä ei noudateta ja että niitä on monissa maissa prioriteettien muuttumisen myötä jopa huomattavasti vähennetty. Ministerit toteavat liikuntakasvatusohjelmien supistamisen osaltaan vaikuttaneen nuorisorikollisuuden ja väkivallan ilmiömäiseen lisääntymiseen ja hoito- ja sosiaalimenojen kasvuun. Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että jokainen liikuntatoimintaan sijoitettu markka poikii 3,2 markan säästöt hoitokustannuksissa. Tähän liittyen ministerit yhtyvät liikuntakasvatuksen maailmankongressissa vuonna 1999 hyväksytyyn Berliinin toimintaohjelmaan ja kannustavat jäsenmaita huolehtimaan, että urheilu ja liikuntakasvatus saa sijansa koulujen opetusohjelmissa tai että vähintäänkin opetussuunnitelmien mukaisiin liikuntakasvatusohjelmiin liittyviä lakisääteisiä velvoitteita noudatetaan.
5. Ministerit toteavat, että maailmanlaajuisesta huomattavasta edistymisestä huolimatta naiset edelleen ovat urheilussa edelleen aliedustettuja osanottajina, valmentajina, toimitsijoina ja päättäjinä. Ministerit kehottavat jäsenmaita ja urheilujärjestöjä ryhtymään kampanjoimaan tyttöjen ja naisten tuomiseksi kaikissa ominaisuuksissa aiempaa enemmän alueellisen, kansallisen ja paikallisen tason liikuntakasvatukseen ja urheilun piiriin käyttäen viiteasiakirjoina kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevaa YK:n yleissopimusta vuodelta 1979 ja Brightonin julistusta naisista ja urheilusta vuodelta 1994.
6. Ministerit korostavat, että on tärkeää tukea elinikäistä liikkumista ja huolehtia ikääntyneiden ja vammaisten urheilu- ja liikuntatoimintatarjonnasta.
7. Ministerit tähdentävät urheilun eettisiä arvoja ja kehottavat kaikki maita, niin kehittyneitä maita kuin kehitysmaita, toimimaan yhdessä urheilun piirissä esiintyvää epäeettistä käyttäytymistä, muun muassa dopingia vastaan. He arvostavat maailmanlaajuisen dopingin vastaisen järjestön WADAn perustamista koskevaa Kansainvälisen olympiakomitean aloitetta ja korostavat kaikkien hallitusten keskeistä osuutta WADAn toiminnassa ja dopingin juurimisessa urheilusta ylipäänsä. Ministerit myös kannustavat järjestöä tukemaan kehitysmaita urheilun piirissä esiintyvän dopingin torjumispyrkimyksissä. Unescolle kuuluisi tässä toiminnassa erityisesti tiedotus ja valistus.

8. Ministerit kannattavat eri alueiden ja kansojen kulttuuriperintöön pohjaavien perinteisten ja kotoperäisten urheilumuotojen säilyttämistä ja vaalimista ja alueellisten ja maailmanlaajuisten tapahtumien järjestämistä suosivaa politiikkaa ja siihen liittyvää maailman perinnepelien ja -urheilulajien luetteloa.
9. Ministerit toteavat, että koska liikuntakasvatuksella ja urheilulla voi olla merkittävä vaikutus kaikkien maiden sosioekonomiseen kehitykseen, Unescolla olisi alkavalla vuosituhanella oltava johtava rooli maailmanlaajuisista yhteistyötä lujittavana katalyyttijärjestönä. He kehottavat Unescoa yhdessä YK:n muiden erityisjärjestöjen ja Kansainvälisen olympiakomitean kanssa laatimaan kokonaissuunnitelman kehitykselle annettavasta rahallisesta ja teknisestä avusta.
10. Ministerit kehottavat Unescon pääjohtajaa osoittamaan riittävästi rahoitusta ja henkilöstöä Unescon sihteeristölle liikuntakasvatus- ja urheiluasioiden hoitoa varten ja vahvistamaan sihteeristön rakennetta tässä suhteessa.
11. Ministerit kannustavat Unescon pääjohtajaa hallitustenvälisen liikuntakasvatus- ja urheilukomitean (CIGEPS) alaisuudessa järjestämään jäsenmaiden johtavien virkamiesten ja asiantuntijoiden säännöllisiä aluekohtaisia kokouksia.
12. Edistymisen varmistamiseksi ministerit suosittelevat Unescon pääjohtajalle urheilu- ja liikuntakasvatusasioista vastaavien ministerien pyöreän pöydän kokouksen järjestämistä Unescon 31. yleiskokouksen istunnon yhteyteen MINEPS III:n seurannan välitarkastelua varten.
13. Ministerit tunnustavat kansalaisjärjestöjen tärkeän osuuden liikuntakasvatukseen ja urheilun edistämässä välineeksi luoda sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja demokratiaa ja kannustavat jäsenmaita lujittamaan kumppanuutta kansalaisjärjestöjen kanssa urheiluun ja liikuntakasvatukseen liittyviä ohjelmia ja toimintatapoja kehitettäessä.
14. Ministerit korostavat keskeistä roolia, joka tiedotusvälineillä voi olla, ja erityisesti niiden mahdollisuutta tuoda yleiseen tietoisuuteen urheilun ja liikuntakasvatukseen keskeinen vaikutus kansakunnan ja yksilöiden hyvinvointiin.
15. Ministerit uudelleen vahvistavat pyrkimyksensä yksituumaisesti ja antaumuksellisesti toimia rauhankulttuurin edistämiseksi urheilun avulla ja hakea näille pyrkimyksille korkeimman poliittisen tahon tuki. He tervehtivät tyydytyksellä olympiarauhaa koskevan päätöslauselman yksimielistä hyväksymistä YK:n yleiskokouksen 54. istunnossa ja vahvistavat uudelleen päätöksensä olympiadien ulkopuolellakin edistää rauhaa, vuoropuhelua ja sovintoa.
16. Ministerit pyytävät Unescon pääjohtajaa välittämään Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille Punta del Esten julistuksen, jotta se voidaan ottaa huomioon kansainvälisen rauhankulttuurivuoden 2000 yhteydessä ja maailman lasten rauhankulttuurin ja väkivallattomuuden kansainvälisen vuosikymmenen 2001-2010 ohjelmassa.

PUNTA DEL ESTEN SUOSITUKSET

VALIOKUNTA I

Liikuntakasvatuksen ja urheilun vaikutus kestäväan taloudelliseen kehitykseen SUOSITUKSET

ottaen huomioon, että liikuntakasvatus ja urheilu ovat omiaan parantamaan terveyttä vähentämällä liikapainoisuuteen, sydäntauteihin, kohonneeseen verenpaineeseen, eräisiin syöpälajeihin ja masennukseen liittyviä sairauksia ja sen vuoksi vaikuttavat myönteisesti elinajanodotteeseen,

ottaen huomioon myös, että liikuntakasvatukseen ja urheiluun panostava politiikka voi johtaa työpaikkojen syntymiseen erityisesti kehitysmaihin ja siten auttaa torjumaan työttömyyttä ja köyhyyttä ja tukee elintason kohentumista,

todeten, että työpaikkojen synty osaltaan edistää yhteiskunnan haavoittuvien alojen taloudellista yhdentymistä ja on omiaan tehokkaasti lieventämään sosiaalista jännitystä ja siten ylläpitämään rauhanomaista yhteiskuntailmastoa, mikä on rauhankulttuurin mukaisen sosioekonomisen kehityksen kannalta oleellisen tärkeää,

todeten myös, että kehitystasolla on välittömiä vaikutuksia liikuntakasvatukseen ja urheiluun ja että liikuntakasvatuksen ja urheilun kehittymättömyys on samalla alikehittyneisyyden ominaispiirre ja seuraus,

todeten lisäksi, että liikuntakasvatukseen ja urheiluun panostaminen mahdollistaa työvoiman ja urheilualalla toimivien tiedotusvälineiden ja tuotannon laadun ja tuottavuuden nostamisen sekä ympäristönsuojelun ja ympäristön kehittämisen (tyhjätilat ja tilojen uudistaminen) erityisesti kehitysmaissa,

- 1. pyytää** Unescon pääjohtajaa kiinnittämään valtionpäämiesten ja hallitusten johtajien huippukokousten huomiota tutkimuksiin ja tietoihin, jotka osoittavat liikuntakasvatuksen ja urheilun merkityksellisyyden maiden kokonaiskehityksen kannalta,
- 2. pyytää** jäsenmaita antamaan liikuntakasvatukselle, urheilulle ja vapaa-ajan toiminnalle keskeisen sijan kansallisissa toimintatavoissaan,
- 3. pyytää** Unescon pääjohtajaa kiinnittämään terveys-, koulutus-, matkailu-, talous- ja muiden alojen kansainvälisten foorumien huomiota liikuntakasvatukseen, urheilun ja vapaa-ajan toiminnan vaikutuksiin kyseisiin aloihin,
- 4. pyytää** Unescon pääjohtajaa tekemään kansainvälisiä järjestöjä ja erityisesti rahoituslaitoksia aiempaa tietoisemmiksi liikuntakasvatukseen, urheilun ja vapaa-ajan toiminnan tärkeydestä näiden alojen kehityksen tukemiseksi,
- 5. kehottaa** Unescon pääjohtajaa pyytämään kansainvälisiä rahoituslaitoksia ottamaan liikuntakasvatukseen ja (harjoittelu- ja virkistysmuotoisen) urheilun huomioon sosiaalisena sijoituksena terveydenhuoltoa ja koulutusta varten mahdollisesti myönnettävien uusien lainojen ja muiden tukimuotojen, kuten ulkomaanvelan helpotusten yhteydessä,
- 6. kehottaa** jäsenmaita lisäämään liikuntakasvatus- ja urheilualan työvoiman uudistamiseen ja välineiden ja perusrakenteiden parantamiseen suunnattuja investointeja,
- 7. kehottaa** jäsenmaita pitämään jatkuvasti mielessä, että koulujen liikuntatuntien laatua parantamalla ja liikunnan tuntimäärää lisäämällä voidaan hillitä terveydenhuolto- ja turvallisuusmenojen kasvua,
- 8. kehottaa lisäksi** hallituksia ryhtymään toimiin verovapauden myöntämiseksi urheiluvälineille ja tukemaan urheilutavaroita tuottavien yritysten menestymistä ja kehittymistä.

VALIOKUNTA II

Liikuntakasvatus ja urheilu koulutusoikeuden ja jatkuvan oppimisenerottamattomana osana ja perustekijänä SUOSITUKSET

ottaen huomioon, että liikuntakasvatus ja urheilu kuuluvat perusihmisoikeuksiin ja muodostavat keskeisen inhimillisen kehitystekijän,

ottaen huomioon, että liikuntakasvatusta ja urheilua koskevan Unescon kansainvälisen peruskirjan toteuttaminen edellyttää käytännön toimia,

pitäen mielessä Unescon ja Kansainvälisen olympiakomitean suojeluksessa maailman terveysjärjestön WHO:n osittaisella tuella pidetyn ja kansainvälisen urheilutiede- ja liikuntakasvatusneuvoston Saksassa Berliinissä 3.-5.11.1999 järjestämän liikuntakasvatuksen maailmankokouksen tulokset ja suositukset,

ottaen huomioon liikuntakasvatuksen ja urheilun merkityksen maailman kaikkien lasten ja nuorten perusoikeutena sekä liikuntakasvatuksen ja urheilun roolin kannustettaessa ihmisiä pysymään toimintakykyisinä ja terveinä läpi elämän, **vahvistaen jälleen**, että liikuntakasvatus ja urheilu erottamattomana osana elinikäistä oppimista on keskeinen keino kohentaa kaikkien ihmisten elämänlaatua, terveyttä ja hyvinvointia toimintakyvystä / vammaisuudesta, sukupuolesta, iästä ja kulttuurisesta, rodullisesta / etnisestä, uskonnollisesta ja sosiaalisesta taustasta riippumatta,

korostaen, että liikuntakasvatuksen ja urheilun avulla voidaan parantaa havaintokykyä ja oppimistuloksia ja tukea sosiaalista kehitystä, muun muassa oppimiseen liittyviä perusvalmiuksia, kuten luku- ja kirjoitustaitoa ja laskutaitoa,

todeten, että liikuntakasvatus ja urheilu tuottavat välittömiä taloudellisia hyötyjä, jotka liittyvät terveydenhuollon kustannussäästöihin sekä väkivallan ja nuorisorikollisuuden ehkäisemiseen ja näihin ilmiöihin liittyviin sosiaalipalveluihin,

ottaen huomioon, että liikuntakasvatuksen myötä hankituilla tiedoilla ja taidoilla on käyttöä liikuntatoiminnassa, julkisessa terveydenhuollossa, virkistystoiminnassa, urheilu- ja vapaa-ajan toiminnassa, jotka edustavat laajenevaa ammattialaa,

vahvistaen jälleen, että liikuntakasvatus ja urheilu luovat eettistä ja sosiaalista perustaa reilun pelin hengelle, toisten huomioon ottamiselle, sukupuolten tasavertaisuudelle, yhteisvastuullisuudelle ja ihmisten väliselle yhteisymmärrykselle, jotka ovat rauhankulttuurin luomisen kannalta keskeisen tärkeitä,

Liikuntakasvatus ja urheilu ihmisoikeutena

- 1. kehottaa** Unescon jäsenmaita liittymään koulutus-, nuoriso- ja urheiluasioista vastaavien ministereiden Berliinin toimintaohjelmaan ja toteuttamaan siihen kirjatut suositukset,
- 2. kehottaa** Unescon jäsenmaita toteamaan pakottavan tarpeen edistää liikuntakasvatusta ja urheilua ja varaamaan niille koulujen opetussuunnitelmissa käytettävissä olevan tutkimustiedon mukaan riittävät tuntimäärät ja osoittamaan varoja laadukkaiden liikuntakasvatusohjelmien toteuttamiseksi eri asteisissa oppilaitoksissa,
- 3. kehottaa** Unescon jäsenmaita tukemaan liikuntakasvatusohjelmien tehokkuuden ja laadun parantamiseen suunnattua tutkimusta,
- 4. kehottaa** Unescon pääjohtajaa innostamaan hallitustenvälisiä järjestöjä ja kansalaisjärjestöjä, julkista ja yksityistä sektoria ja kansainvälisiä rahoituslaitoksia toimimaan yhteistyössä liikuntakasvatuksen tukemiseksi ja sen kehittämiseksi erottamattomana osana elinikäistä oppimista,
- 5. kehottaa** Unescon pääjohtajaa ja jäsenmaita osoittamaan riittävästi henkilöstöä ja rahoitusta tämän kokouksen hyväksymän Punta del Esten julistuksen ja siihen liittyvien suositusten mukaisten toimien toteuttamista ja seurantaan varten ja täyden hyödyn saamiseksi hallitustenvälisen liikuntakasvatus- ja urheilukomitean (CIGEPS) toiminnasta,

Perinnepelien tukeminen ja vaaliminen kaikissa maissa

palauttaen mieleen liikuntakasvatusta ja urheilua koskevaan Unescon kansainväliseen peruskirjaan ja CIGEPSin sääntöihin kirjatut periaatteet,

todeten, että TAFISAn (Trimm and Fitness International Sport for All Association) ja Unescon alaisuudessa Hannoverin maailmannäyttelyn Expo 2000:n yhteydessä kesäkuussa 2000 järjestettävä maailman perinneurheilutapahtuma on omiaan lisäämään kaikkialla maailmassa tietoisuutta perinteisistä urheilulajeista ja kotoperäisistä peleistä ja liikuntamuodoista ja siten osaltaan merkittävästi edistämään niiden säilymistä,

- 1. kehottaa** jäsenmaita järjestämään ja tukemaan perinneurheiluun ja -peleihin liittyviä kansallisia ja alueellisia tapahtumia ja tarjoamaan mahdollisuuksia maailman perinneurheilutapahtumaan osallistumiseen,
- 2. kehottaa** CIGEPSia asianosaisten alueellisten ja kansallisten toimielinten ja verkostojen avulla ja alan kansalaisjärjestöjen, liittojen ja laitosten tuella laatimaan luettelon maailman perinteisistä urheilulajeista ja peleistä ja **pyytää** Unescon pääjohtajaa yhteistyössä nykyisten ja perustettavien alueellisten ja kansallisten toimielinten ja verkostojen ja alan asiantuntijoiden kanssa muotoilemaan maailman perinnepelejä ja -urheilulajeja koskevan politiikan, joka voisi johtaa perinnepelejä ja perinteisiä urheilumuotoja koskevan kansainvälisen peruskirjan laatimiseen ja jota myöhemmin täydennetään keskipitkän ja pitkän aikavälin toimintasuunnitelmilla,

Liikuntakasvatuksen ja urheilun inhimillisten kehitysvaikutusten arviointikeinot

suositaa Unescolle ja jäsenmaille liikuntakasvatuksen ja urheilun sisällyttämistä inhimillisen kehityksen arvioinnissa käytettävään mittaristoon,

Teknisen avun ja rahoitusavun antaminen vähiten kehittyneille maille ja luonnonmullistuksista ja konfliktitilanteista toipuville maille

kehottaa Unescoa ja sen jäsenmaita parhaansa mukaan kannustamaan kaikkia nettomaksajamaita ja -järjestöjä tunnistamaan virallisen kehitysavun vastaanottajina kysymykseen tuleviksi sellaiset ohjelmat ja toimet, joissa urheilua ja liikuntakasvatusta käytetään koulutuksellisen, taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen välineenä, ja **pyytää** nettomaksajamaita ja -järjestöjä osoittamaan tarkoitusta varten erityisvaroja ottaen erityisesti huomioon konflikteista ja luonnonmullistuksista toipuvat alueet,

Keinot tukea tiedotusvälineiden osallistumista urheilun eettisten arvojen vaalimiseen

suositaa urheilun eettisten arvojen ja reilun pelin käsitteen teroittamista erityisesti audiovisuaalisten ja muiden nykyaikaisten opetusvälineiden avulla vanhempien, koululaisten, urheilijoiden, tukijoiden ja kaikkien urheilusta kiinnostuneiden mieliin elämänsänteena ja tapana suhtautua toisiin ihmisiin. CIGEPSillä olisi tähän liittyen oltava keskeinen rooli tiedotusvälineiden ja kaikkien asianosaisten urheilujärjestöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä,

Vaikutus urheiluun liittyvän kaikkinaisen väkivallan torjumiseen

suositaa uusien ja innovatiivisten käytännön urheiluohjelmien kehittämistä urheilussa esiintyvän ja siihen liittyvän väkivallan juurimiseksi varsinkin suuntaamalla kannattajien liiallista intoa uudelleen esimerkiksi ystävyysotteluihin ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta edistävään toimintaan,

Liikuntakasvatuksen ja urheilun eettisiin arvoihin liittyvä kasvatus ja yhteisvastuullisuus

kehottaa Unescon jäsenmaita sisällyttämään koulutusjärjestelmän kaikille tasoille järjestelmällisen perehdyttämisen liikuntakasvatuksen ja urheilun sosiaalieettisiin näkökohtiin, ja lisäksi **kehottaa** jäsenmaita laatimaan ohjelmia, joiden tavoitteena on vahvistaa vanhempien, opettajien, valmentajien ja urheilutoimihenkilöiden vastuuta urheilun eettisestä harjoittamisesta,

Urheilun osallistumislähtöisen organisaation ja itseohjautuvuuden tukeminen

suositaa, että jäsenmaat tukevat liikuntakasvatus- ja urheilutoiminnan järjestämisessä ja hallinnoinnissa osallistumista ja itseohjautuvuutta.

Valiokunta III

Liikuntakasvatus- ja urheilualan uudet kansalliset, alueelliset jakansäilyttävät yhteistyömuodot ja

kuulemismenettelyt

SUOSITUKSET

ottaen huomioon pakottavan tarpeen laadullisesti ja määrällisesti vahvistaa ja tehostaa liikuntakasvatus- ja urheilualan kansainvälistä yhteistyötä,

ottaen huomioon pakottavan tarpeen kaventaa kehittyneiden maiden ja kehitysmaiden välistä kuilua erityisesti valmennuksen ja tiedon levittämisen ja vaihtamisen osalta,

tunnistaen Unescon mahdollisuudet olla keskeisessä osassa urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämisessä,

tunnistaen tarpeen ratkaista eräitä eettisiä kysymyksiä, jotka uhkaavat vaarantaa urheilun ja liikuntakasvatuksen aikaansaamia hyötyjä ja myönteisiä vaikutuksia,

ottaen huomioon tarpeen muokata Unescon hallintokoneiston osia, erityisesti CIGEPSiä ja FIDEPSiä, alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön lujittamiseksi,

tunnistaen tarpeen ja tahdon turvata MINEPS III:n suositusten toteuttaminen,

suositaa:

1. Eettinen käyttäytyminen urheilun piirissä

1.1 että MINEPS III kehottaa Unescon jäsenmaita ja urheilujärjestöjä:

- vahvistamaan järjestelmällistä dopingvalistusta ja -tiedotusta erityisesti nuorten keskuudessa,
- ryhtymään tarvittaviin toimiin kaikkien urheilua harjoittavien suojelemiseksi dopingilta,
- kehittämään ja toteuttamaan tarvittaessa lainsäädännöllisin ja hallinnollisin toimin tuettuja kansallisia dopingin vastaisia toimintatapoja,
- kannustamaan kaikkien alueiden maita liittymään dopingin vastaiseen yleissopimukseen (ETS 135, Strasbourg, 16.11.1989),
- antamaan täyden tukensa vastaperustetulle maailmanlaajuiselle dopingin vastaiselle järjestölle WADAlle ja osallistumaan sen toimintaan,

1.2 että CIGEPS laatii "eettisen käyttäytymisen" käsitteen määritelmän yhtenäistä mieltämistä edistävät perusperiaatteet.

Periaatteisiin pitäisi muun muassa kuulua:

- (1) urheilu kilpailuna, jossa ei esiinny piristeitä,
 - (2) urheilu, jossa ei esiinny urheilijoihin, valmentajiin, toimitsijoihin, vapaaehtoistyöntekijöihin tai urheilujärjestöihin kohdistuvaa häirintää tai väärinkäytöksiä,
 - (3) urheilu, jossa kannatetaan reilun pelin periaatetta,
 - (4) urheilu, jossa urheilijoiden, valmentajien ja toimitsijoiden terveys, turvallisuus ja hyvinvointi on keskeisellä sijalla,
 - (5) urheilu, johon on helppo osallistua ja joka on tasapuolista,
 - (6) että urheilu kuuluu osanottajille ja että aloitteita ja varoja kohdennetaan palvelujen aktiivikäyttöön,
 - (7) että urheilu on hauskaa ja tukee osanottajien kokonaisvaltaista kehitystä,
- 1.3 että urheilusuorituksia parannetaan urheilulääketieteeseen perustuvien laadukkaiden urheilu- ja liikuntakasvatustahojen avulla ilman kiellettyjä aineita,

2. MINEPS III:n suositusten toteuttamisessa avustavat tahot

- 2.1 että CIGEPS ja FIDEPS viipymättä selvittävät kaikille jäsenmaille niiden roolin Unescossa,
- 2.2 että Unescon ja Kansainvälisen olympiakomitean kansalliset toimielimet tekevät jäsenmaissa yhteistyötä MINEPS III:n suositusten seurannasta huolehtimiseksi,
- 2.3 että MINEPS III -kokouksessa tehtyjä päätöksiä toteuttamaan perustetaan alueellisia ja ala-alueellisia toimielimiä,
- 2.4 että hankkeeseen osallistuvat koulut otetaan mukaan tavoitteiden ja urheilutoiminnan toteuttamiseen, sillä hankkeeseen osallistuvat koulut muodostavat yhden maailmanlaajuisista verkostoista, joiden kautta rauhankulttuurin tavoitteita ja päämääriä edistetään,
- 2.5 että kansainvälinen koulu-urheiluliitto ISF kutsutaan sen kansainvälisessä yhteistyössä omaamaan keskeisen roolin vuoksi osallistumaan Unescon toimintaan,
- 2.6 että Unescon yleiskokous selvittää mahdollisuudet järjestää MINEPS III:n (1999) jälkeen toteutettuja hankkeita ja toimia arvioiva MINEPS IV Marokossa,
- 2.7 että valtionpäämiesten ja hallitusten johtajien kansainvälisten tapaamisten ja huippukokousten esityslistoille otetaan yhtenä asiakohtana urheilu ja liikuntakasvatus keskeisenä osana rauhankulttuuria ja yksilöllistä ja sosiaalista kehitystä,

3. Perusrakenteet ja välineet

- 3.1 että urheiluinfrastruktuurin rakentaminen sisällytetään jäsenmaiden kahden- ja monenvälisiin sopimuksiin osana kehitysmaissa toteutettavia rakennushankkeita ja/tai koulurakennusten kunnostamista,
- 3.2 että kehittyneet maat tarjoutuvat auttamaan heikommin kehittyneitä maita jakamalla niiden kanssa henkilöstöä ja hyväkuntoista käytettyä välineistöä,

4. Apu kehitysmaille

- 4.1 että koska huolenaiheena on ollut "kuilun kaventaminen" erityisesti suhteessa pieniin ja köyhiin kansoihin, kuten MINEPS II:n suositusten 10. kohdasta ilmenee, jäsenmaat kehittävät Unescon koordinoimia käytännöllisiä kokonaisvaltaisia ja ajallisesti tarkkarajaisia toimia mm. seuraavilla aloilla:
 - velkahelpotusten myöntäminen erityisesti sellaisten investointien perusteella, jotka kohdistuvat liikuntakasvatukseen ja urheiluun, henkilöstön kouluttamiseen, perusrakenteisiin ja välineisiin, minkä osalta on havaittavissa kaikkein "huutavinta eriarvoisuutta",
- 4.2 että Unesco itse pyrkimyksissään kaventaa kehittyneiden maiden ja kehitysmaiden välistä kuilua kiinnittää huomiota liikuntakasvatuksen ja urheilun aseman parantamiseen ala- ja keskiasteen kouluissa:
 - jakamalla tutkimustietoa,
 - tukemalla liikuntakasvatuksen arvoa,
 - kehittämällä ja tukemalla liikuntakasvatuksen ja urheilun nykyaikaisten opetussuunnitelmien laatimista ja jakamalla siihen liittyvää tietoa,
 - tarjoamalla stipendejä tunnustettuihin liikuntakasvatus- ja urheiluoppilaitoksiin, joissa on kokemusta osallistujalähtöisten, ongelmanratkaisuun suuntautuneiden ja hauskojen nykyaikaisten opetusmenetelmien käytöstä,

- tarjoamalla teknisesti päteviä eri urheilulajien valmentajia (urheilurauhanjoukot),

4.3 että Unesco tarjoaa liikuntakasvatusohjelmien laatimisen avuksi:

- liikuntakasvatus- ja urheilualan hyviä ja vapaita voimavaroja,

- hyviä malleja liikuntakasvatus- ja urheiluohjelmia, muun muassa erityistarpeita omaaville opiskelijoille tarkoitettuja ohjelmia varten,

- luettelon luotettavista järjestöistä, joita voidaan käyttää konsultteina,

5. Urheilun ja liikuntakasvatuksen tuki

1. että ministerit tukevat perinteisten urheilumuotojen ja pelien säilyttämistä edistävää toimintatapaa sekä kansallisten ja alueellisten perinneurheilu- ja pelitapahtumien järjestämistä tärkeänä kulttuurien välistä oppimista ja kansojen välistä suvaitsevaisuutta ja yhteisymmärrystä edistävänä ja rauhankulttuuria tukevana tekijänä,

2. että Unesco kiinnittää kansainvälisen yhteisön huomiota liikuntakasvatukseen ja urheiluun ehdottamalla hyväkuntoisen ja toimeliaan lapsen YK:n teemavuoden julistamista ja kehottaa jokaista maata laatimaan kolme ehdotusta ensisijaisiksi toimiksi oman maan nuorison kunnon ja aktiivisuuden kohentamiseksi teemavuoden aikana,

3. että Unescon vaikutusvaltaa ja arvovaltaa käytetään liikuntakasvatuksen ja urheilun hyödyistä kertovan kieli- ja kulttuurirajat ylittävän lyhyen ja ytimekkään viestin / iskulauseen levittämiseen kaikkialle maailmaan ja jäsenmaiden taivuttamiseen yksituumaisesti tuomaan iskulausetta näkyvästi esiin kansallisissa viesteissään.